

Yttrande över remiss från länsstyrelsen i Kalmar län angående förslag på bevarandeplan för Natura 2000- området Hoburgs bank och Midsjöbankarna (Dnr 511- 1493-21)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, ser det som mycket positivt att en ny bevarandeplan för natura 2000-området Hoburgs bank och Midsjöbankarna tas fram framför allt mot bakgrund av att Östersjöpopulationen av tumlare klassas som akut hotad Artdatabanken, Helcom och IUCN.

Generella synpunkter

SLU har fokuserat på de åtgärder som relaterar till tumlare.

SLU noterar att för tumlare anges ett flertal hot som fiske med nät och trål, undervattensbuller, intensiv fartygstrafik och miljögifter mm. Dock nämns inte predation av gråsäl.

När det däremot gäller föreslagna åtgärder är de framförallt inriktade på fiske, vilket är ett direkt hot och ett lätt sätt att minska mortaliteten. Bifångst av tumlare och fågel anses vara ett av de största hoten och uppenbart det enklaste sättet att minska detta hot är att eliminera fisket.

Men, nätfisket som anses vara det största hotet, har minskat avsevärt de senaste 15 åren i Östersjön (ICES 2020, Åtgärdsplan för Tumlare 2021). I södra Östersjön minskade garnfiskets totala ansträngning med 82 % från 2001 till 2015 (Åtgärdsplan för tumlare, 2021). Bifångstriskkartor har producerats som visar att risken för tumlare att bifångas inom natura 2000 området är minimal (Helcom Action 2020, Åtgärdsplan för tumlare 2021, se karta nedan). Detta beror på att det begränsade

fisket med garn på bankarna sker inte under den tid på året då mest tumlare uppehåller sig i området. Att det inte sker något fiske och att risken för bifångst är liten på Hoburgsbank och Midsjöbankarna, som är Östersjöpopulationens viktigaste utbredningsområde, är inte skäl till att inte reglera framtida fiske. Däremot bör man fundera på att om tumlarens största hot i dess huvudsakliga utbredningsområde är i stort sett obefintligt och även har minskat signifikant de senaste 15 åren så kan det även vara andra faktorer som påverkar populationen. Flera hot har nämnts men det finns inga direkta åtgärder för att minska dessa andra hot såsom åtgärder för att minska buller och fartygstrafik. För att nå bevarandemålen behövs fler direkta åtgärder för att minska hoten mot tumlare tex förbud mot fartygstrafik, förbud mot seismiska undersökningar och habitatförstöring.

Det finns även ytterligare ett hot som inte har nämnts. Det finns en studie som visar att mortaliteten pga predation av gråsäl är större en bifångstmortaliteten. (Leopold, 2015. Exposing the grey seal as a major predator of harbour porpoises). Gråsälens ökar med 21 % årligen i södra Östersjön som är det område där vi har Östersjötumlar. Hur påverkar detta tumlarpopulationen? Om gråsälspredation är en stor mortalitet för tumlare bör det finnas åtgärder för att minska denna predation?

Specifika synpunkter

Synpunkter på prioriterade bevarandeåtgärder

Punkt 1. Det bör definieras vilka fiskemetoder som inte fångar tumlare. Enligt ICES rekommendation (ICES WKEMBYC 2020) finns risk för bifångst av tumlare i nät samt pelagisk trål och botten trål.

Punkt 3. Om det inte ska vara något fiske i området där tumlare kan bifångas så varför ska det då bifångster i fisket övervakas? SLU rekommenderar inte heller datainsamling av bifångster av tumlare i Östersjön då populationen av tumlare är så liten så är sannolikheten för bifångst minimal vilket innebär att du även med en hög täckning av observerad effort inte kommer att få några tillförlitliga resultat. Att samla in data på bifångster i ett befintligt fiske efter andra skyddade arter (tex alfågel och tobisgrissla) däremot är viktigt. I ICES 2020 påpekades att datainsamling av andra bifångster i Östersjön är motiverat. Det bör även noteras att enligt ICES 2020 med fler så beräknas det maximala uttaget av tumlare i Östersjön vara 0.7 tumlare. Vi kan med stor sannolikhet säga att vi bifångar för många tumlare och att det inte bör bifångas tumlare i Östersjön.

Referenser:

ICES. 2020. Workshop on fisheries Emergency Measures to minimize BYCATCH of short-beaked common dolphins in the Bay of Biscay and harbour porpoise in the Baltic Sea (WKEMBYC). ICES Scientific Reports. 2:43. 354 pp.
<http://doi.org/10.17895/ices.pub.7472>

ICES. 2019. Working Group on Bycatch of Protected Species (WGBYC). ICES Scientific Reports. 1:51. 163 pp. <http://doi.org/10.17895/ices.pub.5563>

Helcom, 2020. Bycatch in commercial fisheries; high-risk areas and evaluation of measures to reduce bycatch. Report WP1 HELCOM Action project

Havs- och vattenmyndigheten, 2021. Åtgärdsprogram för tumlare Phoceana Phoceana. Havs- och vattenmyndighetens rapport.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Torleif Härd vid fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap efter föredragning av koordinator Fredrika von Sydow. Innehållet har utarbetats av forskare Sara Königson vid institutionen för akvatiska resurser.

Torleif Härd

Fredrika von Sydow